

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับปั้นจั่น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2 (7) และข้อ 14 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้างไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า .ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับปั้นจั่น.

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ประกาศนี้มีให้ใช้บังคับแก่

- (1) ราชการส่วนกลาง
- (2) ราชการส่วนภูมิภาค
- (3) ราชการส่วนท้องถิ่น
- (4) กิจการอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้ประกาศกำหนด

ข้อ 4 ในประกาศนี้

นายจ้าง หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่าผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล นั้น และหมายความรวมถึง ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

ลูกจ้าง หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้างไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเอง หรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

ปั้นจั่น (Cranes หรือ Derricks) หมายความว่า เครื่องจักรกลที่ใช้ยกสิ่งของขึ้นลงตามแนวดิ่ง และเคลื่อนย้ายสิ่งของเหล่านั้นในลักษณะแขวนลอยไปตามแนวราบ

ปั้น จั่นชนิดอยู่กับที่ หมายความว่า ปั้นจั่นที่ประกอบด้วยอุปกรณ์ควบคุมและเครื่องต้นกำลังอยู่ในตัวซึ่งติดตั้งอยู่บนหอสูง ขาตั้ง หรือบนล้อเลื่อน

ปั้นจั่นชนิดเคลื่อนที่ หมายความว่า ปั้นจั่นที่ประกอบด้วยอุปกรณ์ควบคุมและเครื่องต้นกำลังอยู่ในตัว ซึ่งติดตั้งอยู่บนยานที่ขับเคลื่อนในตัวเอง

ลวดว้าง หมายความว่า เชือกลวดเหล็กกล้าที่เคลื่อนที่ในขณะที่ปั้นจั่นทำงาน

ลวดโยงยึด หมายความว่า เชือกลวดเหล็กกล้าที่ยึดส่วนใดส่วนหนึ่งของปั้นจั่นให้มั่นคง

ผู้บังคับปั้นจั่น หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่บังคับการทำงานของปั้นจั่น

วิศวกร หมายความว่า วิศวกรซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามที่

คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม

ส่วนความปลอดภัย หมายความว่า อัตราส่วนระหว่างแรงดึงที่เชือกลวดเหล็กกล้ารับได้สูงสุดต่อแรงดึงที่เชือกลวดเหล็กกล้ารับอยู่จริง

หมวด 1

ข้อกาหนดทั่วไป

ข้อ 5 ให้นายจ้างที่ใช้ปั้นจั่นปฏิบัติตามรายละเอียดคุณลักษณะของปั้นจั่น และคู่มือการใช้งานที่ผู้ผลิตปั้นจั่นกำหนดไว้ใน การประกอบ การทดสอบ การซ่อมบำรุง และการตรวจสอบปั้นจั่นให้นายจ้างปฏิบัติตามราย

ละเอียด คุณลักษณะและคู่มือการใช้งานตามวรรคหนึ่งด้วย ในกรณีที่มีอุปกรณ์อื่นใช้กับปั้นจั่น ห้ามมิให้นายจ้างใช้อุปกรณ์นั้นเกินหรือไม่ถูกต้องตาม รายละเอียดคุณลักษณะตามวรรคหนึ่ง

ถ้าไม่มีรายละเอียดคุณลักษณะหรือคู่มือการใช้งาน หรือผู้ผลิตปั้นจั่นมิได้กำหนดไว้ให้นายจ้างปฏิบัติตามรายละเอียดคุณลักษณะที่วิศวกรได้กำหนดขึ้นเป็นหนังสือ

ข้อ 6 ให้นายจ้างติดป้ายบอกพิศด น้ำหนักยกไว้ที่ปั้นจั่น ปิดคำเตือนให้ระวังอันตรายและติดตั้งสัญญาณเตือนอันตรายให้ผู้บังคับปั้นจั่นเห็นได้ชัดเจน

ข้อ 7 ในการทำ งานเกี่ยวกับปั้นจั่น ให้นายจ้างจัดให้มีการให้สัญญาณการใช้ปั้นจั่นที่เข้าใจในระหว่างผู้เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่ใช้สัญญาณตามวรรคหนึ่งเป็นการใช้สัญญาณมือ ให้นายจ้างจัดให้มีรูปภาพหรือคู่มือการใช้สัญญาณมือตามที่กำหนดไว้ทำยประกาศนี้ติดไว้ที่ปั้นจั่นและบริเวณที่ทำงาน

ข้อ 8 ให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสอบส่วนประกอบและอุปกรณ์ของปั้นจั่นทุก ๆ สามเดือน ตามแบบที่กรมแรงงานกาหนด

ให้นายจ้างบันทึกเวลาที่ตรวจสอบและผลการตรวจสอบ โดยมีวิศวกรเป็นผู้รับรองไว้เป็นหลักฐานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ในระหว่างเวลาทำงาน

ข้อ 9 ในการทำ งานเกี่ยวกับปั้นจั่น ห้ามมิให้นายจ้างใช้เชือกลวดเหล็กที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) ลวดวึ่งที่มีเส้นลวดในหนึ่งช่วงเกลียว ขาดตั้งแต่สามเส้นขึ้นไปในเกลียวเดียวกัน หรือขาดตั้งแต่หกเส้นขึ้นไปในหลายเกลียวรวมกัน
- (2) ลวดโยงยึดที่มีเส้นลวดในหนึ่งช่วงเกลียวขาดตั้งแต่สองเส้นขึ้นไป
- (3) ลวดเส้นนอกสึกไปหนึ่งในสามของเส้นผ่าศูนย์กลาง
- (4) ลวดวึ่งหรือลวดโยงยึดที่ขมวด ถูกบดกระแทก แตกเกลียวหรือชำ รุด ซึ่งเป็นเหตุให้การรับน้ำหนักของเชือกลวดเหล็กกล้าเสียไป
- (5) เส้นผ่าศูนย์กลาง มีขนาดเล็กลงเกินร้อยละห้าของเส้นผ่าศูนย์กลางเดิม
- (6) ถูกความร้อนทำลายหรือเป็นสนิมมากจนเห็นได้ชัดเจน

ข้อ 10 ห้ามมิให้นายจ้างใช้รอก ในการทำ งานเกี่ยวกับปั้นจั่นที่มีอัตราส่วนระหว่างเส้นผ่าศูนย์กลางของรอกหรือล้อใดๆ กับเส้นผ่าศูนย์กลางของเชือกลวดเหล็กกล้าที่พันอยู่น้อยกว่ามาตรฐานที่กาหนดดังต่อไปนี้

18 ต่อ 1 สำหรับรอกปลายแขนปั้นจั่น

16 ต่อ 1 สำหรับรอกของตะขอ

15 ต่อ 1 สำหรับรอกหลังแขนปั่นจั่น

ข้อ 11 ในขณะที่ทำงาน ให้นายจ้างจัดให้มีการควบคุมให้มีเชือกคาดเหล็กกล้าเหลื่ออยู่ในที่ม้วนเชือกคาด ไม่น้อยกว่าสองรอบ

เชือกคาดเหล็กกล้าที่ใช้ ต้องมีส่วนความปลอดภัยดังนี้

(1) เชือกคาดเหล็กกล้าที่เป็นลวดวิ่ง ไม่น้อยกว่า 6

(2) เชือกคาดเหล็กกล้าที่เป็นลวดโยงยึด ไม่น้อยกว่า 3.5

ข้อ 12 ให้นายจ้างจัดให้มีสิ่งครอบปิดส่วนที่หมุนรอบตัวเองหรือส่วนที่เคลื่อนไหวได้ของเครื่องจักรเพื่อให้ลูกจ้างทำงานด้วยความปลอดภัย

ข้อ 13 ให้นายจ้างจัดทำ เครื่องหมายแสดงเขตอันตรายหรือเครื่องหมายเขตอันตรายในรัศมีส่วนรอบของปั่นจั่นที่หมุนกวาดระหว่างทำงานเพื่อเตือนลูกจ้างให้ระวังอันตรายอันอาจเกิดขึ้นในรัศมีของส่วนที่หมุนได้

ข้อ 14 ปั่นจั่นที่มีความสูงเกินสามเมตร ให้นายจ้างจัดให้มีบันไดพร้อมราวจับและโครงโลหะกันตกให้แก่ลูกจ้างที่ทำงาน

ข้อ 15 ให้นายจ้างจัดทำ พื้นและทางเดินบนปั่นจั่นชนิดกันลื่น

ข้อ 16 ให้นายจ้างติดตั้งเครื่องดับเพลิงชนิดที่เหมาะสมและใช้งานได้ทั่วทั้งปั่นจั่น

ข้อ 17 ให้นายจ้างจัดให้มีสิ่งครอบปิดหรือฉนวนหุ้มท่อไอเสียของปั่นจั่นเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดจากความร้อนของท่อไอเสีย

ข้อ 18 ปั่นจั่นที่ใช้เครื่องยนต์ นายจ้างต้องจัดให้มีถังเก็บเชื้อเพลิงและท่อส่งเชื้อเพลิงติดตั้งอยู่ในลักษณะที่จะไม่เกิดอันตรายเมื่อเชื้อเพลิงหก ล้น หรือรั่วออกมา

ข้อ 19 ให้นายจ้างเก็บและเคลื่อนย้ายเชื้อเพลิงที่ใช้กับปั่นจั่นด้วยความระมัดระวังมิให้เกิดอันตรายได้

ข้อ 20 เมื่อมีการใช้ปั่นจั่นใกล้สายไฟฟ้า ให้นายจ้างปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(1) ถ้าสายไฟฟ้ามีแรงดันไฟฟ้าไม่เกินห้าสิบกิโลโวลท์ ให้ระยะห่างระหว่างสายไฟฟ้านั้นกับส่วนหนึ่งของปั่นจั่น หรือกับส่วนหนึ่งของวัสดุที่ปั่นจั่นก้ำ ลังขกอยู่ต้องไม่น้อยกว่าสามเมตร

(2) ถ้าสายไฟฟ้ามีแรงดันไฟฟ้าเกินห้าสิบกิโลโวลท์ ให้ระยะห่างระหว่างสายไฟฟ้านั้นกับส่วนหนึ่งของปั่นจั่น หรือกับส่วนหนึ่งของวัสดุที่ปั่นจั่นก้ำ ลังขกอยู่เพิ่มขึ้นจากระยะห่างตาม (1) อีกหนึ่งเซนติเมตร สำหรับแรงดันไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นหนึ่งกิโลโวลท์

(3) ในกรณีที่ปั่นจั่นเคลื่อนที่โดยไม่ยกวัสดุและไม่ลดแขนปั่นจั่นลงให้ระยะห่างระหว่างส่วนหนึ่งของปั่นจั่นกับสายไฟฟ้าเป็น ดังนี้

(ก) สำหรับสายไฟฟ้าที่มีแรงดันไฟฟ้าไม่เกินห้าสิบกิโลโวลท์ไม่น้อยกว่าหนึ่งเมตรยี่สิบห้า เซนติเมตร

(ข) สำหรับสายไฟฟ้าที่มีแรงดันไฟฟ้าเกินห้าสิบกิโลโวลท์แต่ไม่เกินสามร้อยสี่สิบกิโลโวลท์ไม่น้อยกว่าสามเมตร

(ค) สำหรับสายไฟฟ้าที่มีแรงดันไฟฟ้าเกินสามร้อยสี่สิบกิโลโวลท์แต่ไม่เกินเจ็ดร้อยห้าสิบกิโลโวลท์ไม่น้อยกว่าห้าเมตร

ข้อ 21 ถ้า ปั่นจั่นหรือวัสดุที่จะยกตั้งอยู่ใกล้เสาส่งคลื่น โทรคมนาคมก่อนใช้ปั่นจั่นให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจตัวปั่นจั่นและวัสดุนั้นว่าเกิดประจุไฟฟ้าเหนี่ยวนำ หรือไม่ ถ้าพบว่ามีประจุไฟฟ้าเหนี่ยวนำ ที่ตัวปั่นจั่นและวัสดุที่จะยกให้นายจ้างต่อสายตัวนำ กับปั่นจั่นและวัสดุนั้นให้ประจุไฟฟ้าไหลลงดิน ตลอดเวลาที่มีการใช้ปั่นจั่นทำ งาน ใกล้เสาส่งคลื่น โทรคมนาคม

ข้อ 22 ถ้ามีสารไวไฟอยู่ในบริเวณที่ใช้ปั่นจั่น ให้นายจ้างนำ สารไวไฟออกจากบริเวณที่ใช้ปั่นจั่น ก่อนปฏิบัติงาน

ข้อ 23 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำ งานเกี่ยวกับปั่นจั่นที่ชำ รุดเสียหายหรืออยู่ในสภาพที่ไม่ปลอดภัย

ข้อ 24 ถ้ามีการทำ งานเกี่ยวกับปั่นจั่นในเวลากลางคืน ให้นายจ้างจัดให้มีแสงสว่างทั่วบริเวณตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำ งาน ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำ งานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม

ข้อ 25 ห้ามมิให้นายจ้างหรือลูกจ้างคัดแปลงหรือแก้ไขส่วนใดส่วนหนึ่งของปั่นจั่น หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการเช่นนั้น อันอาจทำ ให้ลูกจ้างที่ทำ งานเกี่ยวกับปั่นจั่นมีความปลอดภัยน้อยลง

หมวด 2

ปั่นจั่นชนิดอยู่กับที่

ข้อ 26 ให้นายจ้างติดตั้งปั่นจั่นบนฐานที่มั่นคงโดยมีวิศวกรเป็นผู้รับรอง และให้ส่วนที่เคลื่อนที่หรือหมุนได้ของปั่นจั่นอยู่ห่างจากสิ่งก่อสร้างหรือวัตถุอื่นไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตร

ข้อ 27 ปั่นจั่นเคลื่อนที่บนรางหรือปั่นจั่นที่มีรางล้อเลื่อนที่อยู่บนแกนปั่นจั่น ให้นายจ้างจัดให้มีสวิตช์ให้หยุดปั่นจั่นได้โดยอัตโนมัติ และให้มีกันชนหรือกันกระแทกที่ปลายทั้งสองข้างของรางด้วย

ข้อ 28 ในขณะที่ปั่นจั่นเคลื่อนที่ ให้นายจ้างจัดให้มีสัญญาณเสียงและแสงวับวาบเตือนให้ลูกจ้างทราบ

ข้อ 29 ให้นายจ้างจัดให้มีเครื่องกวาดสิ่งของหน้าล้อทั้งสองข้างของปั่นจั่น

ข้อ 30 ถ้าลูกจ้างปฏิบัติงานบนแกนปั่นจั่น ให้นายจ้างจัดให้มีราวกันตกไว้ ณ บริเวณที่ปฏิบัติงาน และจัดให้ลูกจ้างสวมใส่เข็มขัดนิรภัยและสายชูชีพตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน

หมวด 3

ปั่นจั่นชนิดเคลื่อนที่

ข้อ 31 ให้นายจ้างที่ใช้ปั่นจั่นจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันแขนต่อไม่ให้อยู่ห่างจากแนวเส้นตรงของแกนปั่นจั่นน้อยกว่าห้าองศา

ข้อ 32 ให้นายจ้างที่นำ ปั่นจั่นชนิดเคลื่อนที่ไปติดตั้งอย่างชั่วคราวอยู่บนเรือ แพ หรือพาหนะลอยน้ำ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ยึดปั่นจั่นไว้กับเรือ แพ หรือพาหนะลอยน้ำ ให้มั่นคงโดยมีวิศวกรเป็นผู้รับรอง

(2) เปลี่ยนป้ายบอกพิกัดน้ำหนักยกของปั่นจั่นให้ตรงตามความสามารถในการยกสิ่งของได้โดย

ปลอดภัย โดยน้ำหนักของปั่นจั่นรวมกับพิกัดน้ำหนักยกจะต้องไม่เกินระวางบรรทุกเต็มที่ของเรือ แพ หรือพาหนะลอยน้ำนั้น

หมวด 4

เบ็ดเตล็ด

ข้อ 33 ให้นายจ้างจัดให้มีและให้ลูกจ้างใช้หมวกแข็ง ถุงมือ รองเท้าหุ้มโลหะ หรืออุปกรณ์ความปลอดภัยอื่นๆ ตามลักษณะและสภาพของงานตลอดเวลาที่ทำงานเกี่ยวกับปั้นจั่น

ให้นายจ้างจัดอบรมลูกจ้างให้รู้จักวิธีใช้ วิธีทำ ความสะอาดและวิธีบำรุงรักษาอุปกรณ์ความปลอดภัย ตลอดจนข้อจำกัดของอุปกรณ์เหล่านั้น

ข้อ 34 ให้นายจ้างออกข้อบังคับการทำงานเกี่ยวกับปั้นจั่นกำหนดรายละเอียดในการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยไว้

ข้อ 35 ให้นายจ้างจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับปั้นจั่นเป็นภาษาไทย ให้ลูกจ้างศึกษาและปฏิบัติตามโดยถูกต้อง

ข้อ 36 ให้นายจ้างจัดให้มีผู้ควบคุมทำ หน้าที่ควบคุมการใช้ปั้นจั่นให้เป็นไปโดยถูกต้องและปลอดภัย

ข้อ 37 ให้นายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2530

พลเอก ประจวบ สุนทรากร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย